

Betænkning afgivet af Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik den 0. november 2009

1. udkast

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.

(Arbejdsmarkedsrettet danskundervisning m.v.)
[af integrationsministeren (Birthe Rønn Hornbech)]

1. Ændringsforslag

Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti har stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. november 2009 og var til 1. behandling den 19. november 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og integrationsministeren sendte den 28. oktober 2009 dette udkast til udvalget, jf. UUI alm. del - bilag 14. Den 12. november 2009 sendte integrationsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

AOF Sydfyn,
Clavis sprog og kompetence,
Dansk Oplysnings Forbund,
Foreningen af ledere ved danskuddannelser (FLD) og
Uddannelsesforbundet

Deputationer

Endvidere har

Clavis sprog og kompetence og Worktrotter, Dansk Oplysnings Forbund og Foreningen af ledere ved danskuddannelser (FLD) over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 23 spørgsmål til integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Spørgsmål 11 og integrationsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

[Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller forslaget til *vedtagelse uændret*.]

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget noterer med tilfredshed, at det fortsat er danskuddannelseslovens hovedformål, at voksne udlændinge hurtigst muligt får tilegnet sig det danske sprog.

Lovforslaget har til formål – som et supplement til de ordinære danskuddannelser – at etablere et arbejdsmarkedsrettet danskundervisningstilbud til udlændinge, der tager ophold i Danmark, fordi de har fået arbejde og dermed bidrager økonomisk til samfundet. Dansk kurset skal tilrettelægges, så det passer ind i den arbejdssammenhæng, som den udenlandske arbejdstager indgår i, og naturligvis skal kurset tilpasses virksomhedens behov. Lovforslaget betyder også, at udlændinge, der er arbejdstagere, ikke behøver at vente på at få danskundervisning, til de er blevet folkeregistreret, men kan begynde allerede, når de har lovligt ophold og ret til at arbejde.

Lovforslaget illustrerer ifølge DF, hvordan indvandringen til Danmark har skiftet karakter. Den indvandring, der fandt sted før 2001 under den socialdemokratisk-radikale regering – støttet af venstrefløjten – var en indvandring, der dengang belastede det danske samfund på forskellig vis, og som desværre stadig belaster samfundet i dag. Selvom dette lovforslag ikke regulerer indvandringen, er forslaget et bevis på, at udlændingepolitikken, der reguleres andetsteds, påvirker landets love på en række områder.

DF noterer med tilfredshed, at sammensætningen af gruppen af danskuddannelseskursister har ændret sig, således at udenlandske studerende og arbejdstagere udgør en stadig større andel af kursisterne på danskuddannelserne, mens andelen af flygtninge og familiesammenførte er faldet. Dette er med DF's øjne et vidnesbyrd for effekterne af den førte udlændingepolitik.

Det er for DF altafgørende at slå fast, at sproget er fundamentet for kulturen. DF ønsker, at udlændinge, der kommer til landet, så hurtigt som muligt lærer dansk, får indblik i dansk kultur og væremåde og tilegner sig samfundets grundlæggende normer. Desuden ønsker DF, at udlændinge så vidt muligt indgår i en arbejdsrelateret sammenhæng, hvor den væsentligste forudsætning for en ordentlig og vellykket integrationsproces er opfyldt, nemlig social omgang med danskere, hvis kultur indvanderne skal tilegne sig og tilpasse sig. Dette principielle synspunkt bør efter DF's opfattelse være det bærende princip i integrationspolitikken. DF finder ligeledes, at udlændinge, der i kortere perioder får ophold med henblik på at arbejde i Danmark, også bør opnå kendskab til dansk sprog og kultur.

Der foreslås med lovforslaget en opdeling af modultaksten i en start- og sluttakst. Det er DF's opfattelse, at opdelingen af modultaksten i en start- og sluttakst vil forbedre danskuddannelsesstilbudenes incitament til at fastholde den enkelte i et positivt undervisningsforløb til gavn for den enkelte selv og til gavn for samfundet.

[Et *mindretal* i udvalget (S, SF, RV og EL) indstiller forslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.]

Socialdemokratiets, Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget bemærker, at det er af stor betydning, at der er let og lige adgang til danskundervisning på alle niveauer. Danskundskaberne er af stor, måske afgørende betydning for tilknytningen til det danske

samfund og for muligheden for at få og beholde en plads på arbejdsmarkedet. Lovforslaget udvider disse muligheder ved indførelse af intro-dansk, og det støtter S, SF og RV.

S, SF og RV konstaterer, at lovforslaget desværre er begrænset i forhold til medfølgende ægtefæller og unge under uddannelse. Samtidig mangler lovforslaget efter mindretallets mening den 5-årige klippekortordning, som ellers blev foreslået i »Rapport fra arbejdsgruppen om danskuddannelse for voksne udlændinge«, der har dannet grundlag for forslaget. S, SF og RV beklager, at lovforslaget ikke har medtaget disse åbenlyse forbedringer af danskundervisningen.

S, SF og RV bemærker endelig med tilfredshed, at der er muligheder for fleksibilitet i form af skift mellem undervisningsniveauerne, hvilket fremgår af svaret på spørgsmål 11.

Enhedslistens medlem af udvalget er positiv over for initiativet med at etablere et arbejdsmarkedsrettet danskundervisningstilbud. EL mener, at det er rigtig vigtigt, at vi kan tilbyde folk, der kommer hertil, en rigtig god start med mulighed for danskundervisning, da sproget er så afgørende for at kunne klare sig i det danske samfund.

EL kan imidlertid ikke støtte den del af lovforslaget, der opdeler modultaksten i en start- og en sluttakst, og som gør sluttaksten afhængig af en bestået modultest. Ændringen af modultakststrukturen er en betydelig forringelse, som vil ramme sprogcentre og andre udbydere, fordi udbyderne af danskundervisning til voksne udlændinge ikke på forhånd kan vide, om de får fuld dækning for deres undervisningsudgifter. Forslaget kan ifølge EL få den konsekvens, at udbyderne kører en masse kursister igennem, som de ikke får fuld økonomisk dækning for, og udbyderne mister dermed muligheden for at bevare kontrollen med deres egen økonomi. Det kan føre til stærkt forringede uddannelser, som vi har set det på flere andre områder. Derudover vil et todelt modultakstsystem med EL's øjne medføre en administrationsbyrde og øge bureaukratiet på sprogcentre, jf. hørings svarene

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurinn og Sambandsflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et mindretal (S og SF), [tiltrådt af RV og EL:]

Til § 1

1) Efter indledningen indsættes som nyt nummer:

»01. § 2, stk. 1 og 2, affattes således:

§ 2. Kommunalbestyrelsen tilbyder voksne udlændinge, der bor og er folkeregistreret i kommunen, danskuddannelse, jf. § 3. Tilbuddet omfatter danskuddannelse i op til 5 år efter det tidspunkt, hvor udlændingen første gang kan påbegynde danskuddannelse, som tilbydes den pågældende af kommunalbestyrelsen, jf. dog stk. 6.

Stk. 2. Tilbuddet om danskuddannelse omfatter 6 modulers undervisning (6 klip) for kursister, der indplaceres på Danskuddannelse 1 eller Danskuddannelse 2. For kursister, der indplaceres på

Danskuddannelse 3 med henblik på at afslutte undervisning med Prøve i Dansk 3, omfatter tilbuddet 5 modulers undervisning (5 klip). For kursister, der påbegynder modul 6 på Danskuddannelse 3, omfatter tilbuddet et moduls undervisning (1 klip). Ministeren for flygtninge, indvandrere og integration fastsætter nærmere regler om klippekortsordningen.«

Stk. 2-7 bliver herefter stk. 3-8.

[Indførelse af klippekortsordning over 5 år]

2) Efter nr. 1 indsættes som nye numre:

»01. I det under nr. 1 foreslåede § 2, stk. 3, ændres »stk. 1 og 2« til: »stk. 1 og 3«.

02. I § 2, stk. 3, som bliver stk. 4, ændres »stk. 2« til: »stk. 3«.

03. I § 2, stk. 5, som bliver stk. 6, ændres »inden for 3 år« til: »inden for 5 år«.

04. I § 2, stk. 6, som bliver stk. 7, ændres »i løbet af den treårige periode« til: »i løbet af den femårige periode«.

05. I § 2, stk. 7, som bliver stk. 8, ændres »efter stk. 5« til: »efter stk. 6«.

06. I § 2 a, stk. 4, ændres »reglerne i § 2, stk. 1 og 5-7« til: »reglerne i § 2, stk. 1-2 og 6-8«.

[Konsekvensændringer]

3) Efter nr. 3 indsættes som nyt nummer:

»01. § 4, stk. 2, formuleres således:

»Danskuddannelse skal tilrettelægges, så det er muligt at gennemføre uddannelsen hurtigst muligt og senest inden for en tidsramme på 5 år.«

[Uddannelsesretten forhøjes til 5 år - konsekvensændring]

4) I det under nr. 9 foreslåede § 13, stk. 3, indsættes i 4. pkt. efter »der afslutter undervisningen på det pågældende modul«: », dog senest tre måneder efter, at kursisten har påbegyndt undervisningen på modulet.«

[Tidspunktet for betaling af sluttakst]

5) Efter nr. 9 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 14, stk. 3, ændres »reglerne i § 2, stk. 4« til: »reglerne i § 2, stk. 5«.

[Konsekvensændring]

6) Det under nr. 10 foreslåede § 16 a, stk. 1, affattes således:

»§ 16 b. Kommunalbestyrelsen tilbyder arbejdsmarkedsrettet danskundervisning til udlændinge over 18 år, der

1) er indrejst i Danmark inden for det seneste år og har ordinær beskæftigelse, fast, lovligt ophold og ret til at arbejde her i landet,

2) er omfattet af § 2 a og har påbegyndt deres ansættelsesforhold her i landet eller etableret deres selvstændige virksomhed her i landet inden for det seneste år eller

3) er ægtefælle til en af de i nr.1 eller 2 nævnte personer, har fast, lovligt ophold og ret til at arbejde her i landet.«

[Intro-dansk til arbejdstageres ægtefæller]

7) I det under nr. 10 foreslåede § 16 b, stk. 12, ændres »§ 2, stk. 4« til: »2, stk. 5«.

[Konsekvensændring]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1-3

Med forslaget erstattes den treårige uddannelsesret med en ret til at deltage i danskuddannelse i op til fem år.

Den foreslåede femårige uddannelsesret indebærer, at udlændinge får længere tid til at gennemføre den tilbudte danskuddannelse.

Den foreslåede klippekortsordning indebærer, at en udlænding selv kan beslutte, hvornår udlændingen ønsker at følge undervisningen, og hvornår udlændingen ikke ønsker at følge den tilbudte danskuddannelse, dog højst inden for den femårige uddannelsesperiode. Det foreslås, at kursisterne får ret til et antal klip, der svarer til det antal moduler, som kursisterne efter de gældende regler har ret til. Det foreslås endvidere, at ministeren for flygtninge, indvandrere og integration kan fastsætte nærmere regler om klippekortsordningen, f.eks. om kommunalbestyrelsens registrering af klippene og om det timetal, en kursist maksimalt kan få.

Til nr. 4

Med den foreslåede ændring af § 13, stk. 3, i danskuddannelsesloven (L 64) foreslås modultaksten opdelt i en starttakst, der udbetales, når kursisten påbegynder undervisningen på et modul, og en sluttakst, der udbetales, når kursisten har bestået den modultest, der afslutter undervisningen på det pågældende modul.

Det foreslås, at sluttaksten udbetales, når den modultest, der afslutter undervisningen på det pågældende modul, er bestået, dog senest tre måneder efter, at kursisten har påbegyndt undervisningen på modulet.

Til nr. 6

Med den foreslåede bestemmelse i § 16 b i danskuddannelsesloven (L 64) gives en udlænding, der meddeles opholdstilladelse som led i beskæftigelse, mulighed for at følge et tilbud om arbejdsmarkedsrettet dansk. Hvis en arbejdstagers medfølgende ægtefælle selv har beskæftigelse i Danmark, har denne derfor ret til intro-dansk.

Det foreslås, at ægtefæller til arbejdstagere også får adgang til kursus i intro-dansk, uanset at ægtefællen ikke er i beskæftigelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser af ændringsforslaget

Det vurderes, at indførelse af et femårigt danskuddannelsestilbud vil medføre betydelige merudgifter, idet en del af kursisterne vil modtage flere danskuddannelsestimer end i dag. Desuden skønnes det, at ordningen vil indebære merudgifter til kommunernes administration af en klippekortsordning, f.eks. administration i forbindelse med kursisternes flytning mellem kommuner.

Forslaget om, at sluttaksten senest skal udbetales til udbyderne tre måneder efter, at kursisten har påbegyndt undervisning på modulet, vil betyde, at den forventede besparelse ved en opdeling af modultaksten vil blive væsentlig mindre.

Karsten Lauritzen (V) Karen Jespersen (V) fmd. Eyvind Vesselbo (V) Troels Christensen (V)

Peter Skaarup (DF) Martin Henriksen (DF) Jesper Langballe (DF) Helle Sjelle (KF)

Naser Khader (RV) Henrik Dam Kristensen (S) Maja Panduro Ole Hækkerup (S)

Sophie Hæstorp Andersen (S) Meta Fuglsang (SF) Anne Baastrup (SF) nfm.

Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Enhedslisten (EL)	4		

Oversigt over bilag vedrørende L 64

Bilagsnr.	Titel
1	Henvendelse af 12/11-09 fra Foreningen af ledere ved danskuddannelser (FLD)
2	Høringssvar og høringsnotat, fra integrationsministeren
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 23/11-09 fra Clavis sprog og kompetence
5	Henvendelse af 24/11-09 fra AOF Sydfyn
6	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	Henvendelse af 29/11-09 fra Dansk Oplysnings Forbund
8	Præsentation af 1/12-09 fra Clavis sprog og kompetence og Worktrotter i forbindelse med foretræde
9	Henvendelse af 4/12-09 fra Uddannelsesforbundets
10	Henvendelse af 4/12-09 fra CLAVIS sprog og kompetence

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 64

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om i hvilket omfang personer med opholdstilladelse som au pair-personer har benyttet sig af det hidtil gældende danskundervisningstilbud, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om systemet med en opdeling af modultaksten i en start- og sluttakst bliver brugt inden for andre undervisningsområder, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om Dansk Flygtningehjælps bemærkninger om opdeling i start- og resultatattakst, jf. Dansk Flygtningehjælps høringssvar side 3, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om fordele ved, at medfølgende ægtefæller kan benytte sig af forslaget tilbud om intro-dansk, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om ministerens kommentar til Dansk Arbejdsgiverforenings bemærkninger til klippekortsmodellen, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om kommentar til henvendelse af 23/11-09 fra Clavis sprog og kompetence, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om ministerens kommentar til høringssvaret fra FLD (Foreningen af Ledere ved Danskuddannelsen), til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvordan problemstillingen med manglende finansiering af undervisningsaktiviteter evt. kunne løses for sprogcentre, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå

-
- 9 Spm. om, at sprogcentre har meget få muligheder for at påvirke kursisternes adfærd og gennemførelsmønstre, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om ministeren er enig i, at det at kunne det danske sprog er grundlaget for en god integration, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om, hvilke muligheder der er for, at man som kursist kan komme til at skifte fra Dansk 1 til Dansk 2, og fra Dansk 2 til Dansk 3, hvis der er fagligt belæg for et skift, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 24/11-09 fra AOF Sydlyn, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om baggrunden for, at forslaget om den fleksible 5 års klippekortsordning, ikke er medtaget i lovforslaget, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om en vurdering af forskellen på de administrative byrder for henholdsvis kommuner og udbydere ved indførelsen af henholdsvis intro-dansk, opdelingen af modultaksten i en start- og en resultattakst og indførelsen af en klippekortsordning over 5 år, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om KL's bemærkninger om, at forslaget om intro-dansk vil medføre flere administrative opgaver for kommunerne, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om ministerens kommentar til KL's eksempel med burmesiske flygtninge, der med forslaget bliver straffet for at arbejde, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om kommentar til henvendelsen af 29/11-09 fra Dansk Oplysnings Forbund, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om ministeren redegøre for, på hvilke punkter at KL har misforstået lovforslaget, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm. om ministeren vil yde teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. tages tilbage
- 21 Spm. tages tilbage
- 22 Spm. om kommentar til henvendelse af 3/12-09 fra Uddannelsesforbundet, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om kommentar til henvendelsen af 4/12-09 fra Clavis sprog og kompetence, til integrationsministeren, og ministerens svar herpå

Et af udvalgets spørgsmål til integrationsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålet og integrationsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 11:

Hvilke muligheder er der for, at man som kursist kan komme til at skifte fra Dansk 1 til Dansk 2, og fra Dansk 2 til Dansk 3, hvis der er fagligt belæg for et skift, inden fx modultesten er bestået?

Svar:

En kursist, der påbegynder danskuddannelse bliver indplaceret på en af de tre danskuddannelser på grundlag af en pædagogisk vurdering af kursistens forudsætninger og mål med uddannelsen. Hovedreglen er, at kursisten bliver på den danskuddannelse, den pågældende er blevet indplaceret på.

Hvis den oprindelige indplacering imidlertid efter en pædagogisk vurdering ikke har været hensigtsmæssig, eller hvis kursistens dansksproglige udvikling taler for en omplacering, kan sprogcentret indstille til kommunen, at kursisten skifter til en anden af de tre danskuddannelser. Det er ikke afgørende for denne beslutning, om kursisten har bestået modultesten, der afslutter det modul, som den pågældende aktuelt er indplaceret på.

Normalt udbetaler kommunen kun modultaksten for en kursist én gang pr. modul. Dog kan modultaksten betales to gange for et modul, hvor en fortsættelse af undervisningen på samme modul er begrundet i væsentlige hensyn til kursistens mulighed for at gennemføre danskuddannelsen, f.eks. ved kursistens flytning til en anden kommune og ved udbyderskift i øvrigt, før målene for det modul, vedkommende er indplaceret på, er nået, og ved overflytning fra én danskuddannelse til en anden.